1. ספר במדבר פרק כ"א

לד ויאמר יהוה אל־משה אל־
תירא אתו כי בידך נתתי אתו ואת־כל־עמו ואת־ארצו ועשית
לו כאשר עשית לסיחן מלך האמרי אשר יושב בחשבון:
לה ויכו אתו ואת־בניו ואת־כל־עמו עד־בלתי השאיר־לו שריד
א ויירשו את־ארצו: ויסעו בני ישראל ויחנו בערבות מואב
ב מעבר לירדן ירחו: פרק כ"ב וירא בלק בן־צפור את
ג כל־אשר־עשה ישראל לאמרי: ויגר מואב מפני העם מאד
ד כי רב־הוא ויקץ מואב מפני בני ישראל: ויאמר מואב אל־
זקני מדין עתה ילחכו הקהל את־כל־סביבתינו כלחך השור
את ירק השדה ובלק בן־צפור מלך למואב בעת ההוא:
ה וישלח מלאכים אל־בלעם בן־בעור פתורה אשר על־הנהר
ארץ בני־עמו לקרא־לו לאמר הנה עם יצא ממצרים הנה
ו כסה את־עין הארץ והוא ישב ממלי: ועתה לכה־נא ארה־
לי את־העם הזה כי־עצום הוא ממני אולי אוכל נכה־בו
ואגרשנו מן־הארץ כי ידעתי את אשר־תברך מברך ואשר
ז תאר יואר: וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם ויבאו
ח אל־בלעם וידברו אליו דברי בלק: ויאמר אליהם לינו פה
הלילה והשבתי אתכם דבר כאשר ידבר יהוה אלי וישבו
ט שרי־מואב עם־בלעם: ויבא אלהים אל־בלעם ויאמר מי
י האנשים האלה עמך: ויאמר בלעם אל־האלהים בלק בן־
יא צפר מלך מואב שלח אלי: הנה העם היצא ממצרים ויכס
את־עין הארץ עתה לכה קבה־לי אתו אולי אוכל להלחם
יב בו וגרשתיו: ויאמר אלהים אל־בלעם לא תלך עמהם לא
יג תאר את־העם כי ברוך הוא: ויקם בלעם בבקר ויאמר
אל־שרי בלק לכו אל־ארצכם כי מאן יהוה לתתי להלך
יד עמכם: ויקומו שרי מואב ויבאו אל־בלק ויאמרו מאן בלעם
טו הלך עמנו: ויסף עוד בלק שלח שרים רבים ונכבדים מאלה:
טז ויבאו אל־בלעם ויאמרו לו כה אמר בלק בן־צפור אל־
יז נא תמנע מהלך אלי: כי־כבד אכבדך מאד וכל אשר־
יח תאמר אלי אעשה ולכה־נא קבה־לי את העם הזה: ויען
בלעם ויאמר אל־עבדי בלק אם־יתן־לי בלק מלא ביתו
כסף וזהב לא אוכל לעבר את־פי יהוה אלהי לעשות קטנה
יט או גדולה: ועתה שבו נא בזה גם־אתם הלילה ואדעה מה־
כ יסף יהוה דבר עמי: ויבא אלהים אל־בלעם לילה ויאמר
לו אם־לקרא לך באו האנשים קום לך אתם ואך את־הדבר
כא אשר־אדבר אליך אתו תעשה: ויקם בלעם בבקר ויחבש
כב את־אתנו וילך עם־שרי מואב: ויחר־אף אלהים כי־הולך
הוא ויתיצב מלאך יהוה בדרך לשטן לו והוא רכב על־אתנו
כג ושני נעריו עמו:

פרק כ"ד

ב וישא בלעם את־עיניו
וירא את־ישראל שכן לשבטיו ותהי עליו רוח אלהים: וישא
ג משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין:
ד נאם שמע אמרי־אל אשר מחזה שדי יחזה נפל וגלוי עינים:
ה מה־טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל: כנחלים נטיו כגנת
ו עלי נהר כאהלים נטע יהוה כארזים עלי־מים: יזל־מים
ז מדליו וזרעו במים רבים וירם מאגג מלכו ותנשא מלכתו:

במדבר פרק כ"ד

ח אל מוציאו ממצרים כתועפת ראם לו יאכל גוים צריו
ט ועצמתיהם יגרם וחציו ימחץ: כרע שכב כארי וכלביא מי
י יקימנו מברכיך ברוך וארריך ארור: ויחר־אף בלק אל־
בלעם ויספק את־כפיו ויאמר בלק אל־בלעם לקב איבי
יא קראתיך והנה ברכת ברך זה שלש פעמים: ועתה ברח־לך
אל־מקומך אמרתי כבד אכבדך והנה מנעך יהוה מכבוד:
יב ויאמר בלעם אל־בלק הלא גם אל־מלאכיך אשר־שלחת
יג אלי דברתי לאמר: אם־יתן־לי בלק מלא ביתו כסף וזהב
לא אוכל לעבר את־פי יהוה לעשות טובה או רעה מלבי
יד אשר־ידבר יהוה אתו אדבר: ועתה הנני הולך לעמי לכה
טו איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים: וישא
משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין:
טז נאם שמע אמרי־אל וידע דעת עליון מחזה שדי יחזה נפל
יז וגלוי עינים: אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב
מיעקב וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל־
יח בני־שת: והיה אדום ירשה והיה ירשה שעיר איביו וישראל
יט עשה חיל: וירד מיעקב והאביד שריד מעיר: וירא את־
כ עמלק וישא משלו ויאמר ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי
כא אבד: וירא את־הקיני וישא משלו ויאמר איתן מושבך ושים
כב בסלע קנך: כי אם־יהיה לבער קין עד־מה אשור תשבך:
כג וישא משלו ויאמר אוי מי יחיה משמו אל: וצים מיד כתים
כד ועני אשור וענו־עבר וגם־הוא עדי אבד: ויקם בלעם וילך
וישב למקמו וגם־בלק הלך לדרכו:

לי. להתרים נגד המקום, היא התשובה זו. אמר לו הוא בעצמו צוני ללכת ואתה מלאך מבטל את דבריו למוד הוא בכך שאומר דבר ומלאך מחזירו אמר לאברהם (בראשית כב) קח נא את בנך וגו' וע"י מלאך בטל את דברו אף אני אם רע בעיניך צריך אני לשוב: (לה) לך עם האנשים. (במ"ר) בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו:

(ב) וישא בלעם את עיניו. בקש להכניס בהם עין רעה, והרי יש לך ג' מדותיו. עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה האמורים למעלה (אבות פ"ה): שכן לשבטיו. ראה כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואין מעורבין ראה שאין פתחיהם מכוונין זה כנגד זה שלא יציץ לתוך אהל חבירו: ותהי עליו רוח אלהים. עלה בלבו שלא יקללם:

8.

הרי שיש לפנינו שתי מדות טובות איך להגביה את האדם ההדיוט משפל מצבו הרוחני: הראשונה היא — בהתקשרו לשרשו שהוא יעקב אבינו, שהוא כולו קודש. משם יהיו נגרים עליו מים חיים, עד שיופיעו בקרבו חיים חדשים בשפע קדושה. והשניה היא — על ידי העתיד מתקבל תיכף בתחילה. ושתי המדות הללו יש בעולים לארץ שבזמנינו, אף אם ההדיוטים ופשוטים המה, או אפילו גרועים ביותר, ח"ו. כי מצינו שיעקב אבינו הוקיר את ישיבת הארץ יותר מכל הון דעלמא, שהרי נתן כל רכושו הגדול, שהיה רכוש מופלא ומופלג מאד, לעשו, ואמר אין נכסי חוץ לארץ כדאי לך[1356]. ועתה, הני העולים מוסרים נפשם על חיבת הארץ כידוע, על כן בזה המה מתקשרים אל שורש יעקב, וקישור זה יגביהם גם ברוחניות. ועוד, הא יעקב דן על העתיד, ובעתיד כבר הבטיחו לנו רז"ל, וכמו שכתב הרמב"ם שהבאתי בפנים[1358] ובשם עוד גדולינו, שה' יכוון את לבבם וישלח בהם רוח טהרה לעשות רצונו בלבב שלם, אחר הקיבוץ שיהיה בארץ ישראל.

על כן, פשוט וברור שמצוה לכל ישראל להשתתף עמהם, ויתקדש שם שמים ע"י כלל כל ישראל, וכמו שאנו אומרים בתפילתינו הקדושה בימים נוראים[1359]: "ויעשו כלם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם. כמו שידענו ה' אלקינו שהשלטן לפניך, עוז בידך וגבורה בימינך" — רצה לומר, אם כל ישראל המה באגודה אחת, אז מוסיפים לו בזה כביכול עוז וגבורה, שהוא השליט בעולם ומגביה קרנינו עד למעלה, אכי"ר. וכמו שהביא הרמב"ן בפסוק "ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל"[1360], מדרש: "אימתי הקב"ה מבוסס למעלה — כשישראל באגודה אחת למטה"[1361].

3. מסכת נדרים דף מ'

רב חלבו חלש נפק (ג) אכריז רב כהנא רב חלבו באיש לא איכא דקא אתי אמר להו לא כך היה מעשה בתלמיד אחד מתלמידי ר' עקיבא שחלה לא נכנסו חכמים לבקרו ונכנס ר' עקיבא לבקרו ובשביל שכיבדו וריבצו לפניו חיה א"ל רבי החייתני יצא ר' עקיבא ודרש *כל מי שאין מבקר חולים כאילו שופך דמים כי אתא רב דימי אמר כל המבקר את החולה גורם לו שיחיה וכל שאינו מבקר את החולה גורם לו שימות

מס' נדרים דף פ"א

שלחו מתם הזהרו בערבוביתא הזהרו בחבורה הזהרו בבני °עניים שמהן תצא תורה שנאמר °יזל מים *מדליו שמהן תצא תורה ומפני מה אין מצויין ת"ח לצאת ת"ח מבניהן אמר רב יוסף שלא יאמרו תורה ירושה היא להם רב *ששת בריה דרב אידי אומר כדי שלא יתגדרו על הצבור מר זוטרא אומר מפני שהן *מתגברין על הצבור רב אשי אומר משום דקרו לאינשי חמרי רבינא אומר שאין מברכין בתורה תחלה *דאמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב °מי האיש החכם ויבן את זאת ודבר זה נשאל לחכמים ולנביאים (ה) ולא פירשוהו עד שפירשו הקב"ה בעצמו דכתיב °ויאמר ה' על עזבם את תורתי וגו' היינו לא שמעו בקולי היינו לא הלכו בה אמר רב יהודה אמר רב (ג) שאין מברכין בתורה תחלה

6.

, וכלל גדול הוא כל סבל וכל צער שישראל סובלים מגויים, הן הכלל והן הפרט ומכש"כ בעבודת קבוץ גלויות, ממעטין ומנכין מהיסודים של מלחמת גוג ומגוג, (פתיחתה משנת "אפרים בכורי" לפ"ק כנודע). אשריהם ב"צ היקרים העומדים בפרץ נגד פראי אדם מבני הגר כמו שמובטח לנו, בהם עמים ינגח ולה' הישועה וזאת הדרך והתרופה היותר גדולה ובטוחה להקל, אף להסיר את כל יסורי גומ"ג וכל יסורי אר"י: תקון המדות עם הקמת אנשי אמנה בעיה"ק שע"י גאולת האמת וקידוש השם, שהם עיקרי התכלית של כל מעשינו באתחלתא דגאולה, וכבר בארנו לעיל עפ"י רבנו שככל אשר עקבות משיחא מתקדמים בקבוץ גליות, מתגבר הסט"א בכל עוזו במלאכתו העיקרית לכחש ולעקור את האמת והצדק כאמרם חז"ל, בעקבות משיחא האמת נעדרת וכו'. ולעומת כל אלה עלינו לעשות וללחום בכל עוזנו בסעד"ש, להתגבר עליו במעשים ובכל התיקונים

7.

מת גוג ומגוג כאשר יעבדו עליהם כמה כמה צרות. ואפילו הכי לא יעזבו את ד' ואת נחלתם ארץ הקדושה תובב"א. זו תהיה עיקר תשובתם. שצריכה להיות באותו מקום ובאותו מעשה. שעיקר חטאם בזמן הבית היה ירידתם למצרים כמ"ש הוי היורדים מצרים לעזרה, ונשתרבבו מכאן חטאים גדולים ולכך תהיה תשובתם לעתיד שלא ינטשו את נחלתם".

, "כי פקד ד' את עמו" ונחלתו, להודיע לבני בחיריו בחוניו, ולכל מלוא אפסי ארץ ודריה תבל ויושבי בה, גבורותיו אשר באמונת עתו וחוסן ישועותיו וכבוד הדר מלכותו, מתוך החיבה היתירה הנודעת, של גדלות התורה ועמקות ורחבות חכמתה ודעתה, של אוצר יראת ד' הטהורה העומדת לעד, והחמלה הגדולה והיתירה, אשר בהן גאלם וינטלם וינשאם כל ימי עולם. והיינו דאמר רבי אבא אין לך קץ מגולה מזה, ואכן ממקורה של התורה, באמתת גאונותה וקדושתה, מופיעה ועולה זו ההודעה וההכרזה הנאדרה־בקודש, האומרת ליעקב ולישראל מה פועל אל, הנותן עז ותעצומות לעם ומחזיר שכינתו לציון, והיה העקוב למישור והרכסים לבקעה כי פי ד' דבר, הנותן הבעת אומר וחוות דעת אור תורתו הגאולה.

9.

4.

*אמר רב אין בן דוד בא עד שתתפשט המלכות *על ישראל תשעה חדשים שנאמר °לכן יתנם עד עת יולדה ילדה ויתר אחיו ישובון על בני ישראל אמר עולא ייתי ולא איחמיניה וכן אמר [*רבה] ייתי ולא איחמיניה רב יוסף אמר ייתי ואזכי דאיתיב בטולא דכופיתא דחמריה אמר ליה אביי (לרבא) [*לרבה] מאי טעמא אילימא משום חבלו של משיח והתניא שאלו תלמידיו את רבי אלעזר מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח יעסוק בתורה ובגמילות חסדים ומר הא תורה והא גמילות חסדים אמר [ליה] שמא יגרום החטא כדר' יעקב בר אידי *דר' יעקב בר אידי רמי כתיב °הנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך וכתיב °ויירא יעקב מאד וייצר לו שהיה מתירא שמא *יגרום החטא כדתניא °עד יעבור עמך ה' זו ביאה ראשונה עד יעבור עם זו קנית זו ביאה שניה אמור מעתה ראויים היו ישראל לעשות להם נס בביאה שניה כביאה ראשונה אלא שגרם החטא וכן אמר ר' יוחנן ייתי ולא איחמיניה א"ל ריש לקיש מ"ט אילימא משום דכתיב °כאשר ינוס איש מפני הארי ופגעו הדוב [ובא הבית] וסמך ידו אל הקיר ונשכו נחש בא ואראך דוגמתו בעולם הזה בזמן שאדם יוצא לשדה ופגע בו סנטר דומה כמי שפגע בו ארי נכנס לעיר פגע בו גבאי דומה כמי שפגעו דוב נכנס לביתו ומצא בניו ובנותיו מוטלין ברעב דומה כמי שנשכו נחש אלא משום דכתיב °שאלו נא וראו אם ילד זכר מדוע ראיתי כל גבר ידיו על חלציו כיולדה ונהפכו כל פנים לירקון מאי ראיתי כל גבר אמר רבא בר יצחק אמר רב מי שכל גבורה שלו ומאי ונהפכו כל פנים לירקון אמר רבי יוחנן פמליא של מעלה ופמליא של מטה בשעה שאמר הקב"ה הללו מעשה ידי והללו מעשה ידי היאך אאבד אלו מפני אלו

2. ספר מיכה פרק ד'

ו ביום ההוא נאם־יהוה אספה הצלעה
ז והנדחה אקבצה ואשר הרעתי: ושמתי את־הצלעה לשארית
והנהלאה לגוי עצום ומלך יהוה עליהם בהר ציון מעתה ועד־
ח עולם: ואתה מגדל־עדר עפל בת־ציון עדיך
תאתה ובאה הממשלה הראשנה ממלכת לבת־ירושלם:
ט עתה למה תריעי רע המלך אין־בך אם־יועצך אבד כי־
י החזיקך חיל כיולדה: חולי וגחי בת־ציון כיולדה כי־עתה
תצאי מקריה ושכנת בשדה ובאת עד־בבל שם תנצלי שם
יא יגאלך יהוה מכף איביך: ועתה נאספו עליך גוים רבים
יב האמרים תחנף ותחז בציון עינינו: והמה לא ידעו מחשבות
יהוה ולא הבינו עצתו כי קבצם כעמיר גרנה:

פרק ה'

ו והיה | שארית יעקב בקרב עמים
רבים כטל מאת יהוה כרביבים עלי־עשב אשר לא־יקוה
ז לאיש ולא ייחל לבני אדם: והיה שארית יעקב בגוים בקרב
עמים רבים כאריה בבהמות יער ככפיר בעדרי־צאן אשר
ח אם־עבר ורמס וטרף ואין מציל: תרם ידך על־צריך
ט וכל־איביך יכרתו: והיה ביום־ההוא נאם־
יהוה והכרתי סוסיך מקרבך והאבדתי מרכבתיך: והכרתי
י ערי ארצך והרסתי כל־מבצריך: והכרתי כשפים מידך
יא ומעוננים לא יהיו־לך: והכרתי פסיליך ומצבותיך מקרבך
יב ולא־תשתחוה עוד למעשה ידיך:

ג פרק ו' עמי מה־עשיתי לך ומה הלאתיך ענה בי:
ד כי העלתיך מארץ מצרים ומבית עבדים פדיתיך ואשלח
ה לפניך את־משה אהרן ומרים: עמי זכר־נא מה־יעץ בלק
מלך מואב ומה־ענה אתו בלעם בן־בעור מן־השטים עד־
ו הגלגל למען דעת צדקות יהוה: במה אקדם יהוה אכף
ז לאלהי מרום האקדמנו בעולות בעגלים בני שנה: הירצה
יהוה באלפי אילים ברבבות נחלי־שמן האתן בכורי פשעי
ח פרי בטני חטאת נפשי: הגיד לך אדם מה־טוב ומה־יהוה
דורש ממך כי אם־עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת
עם־אלהיך:

א פרק ז' אללי לי כי הייתי כאספי־קיץ כעללת
ב בציר אין־אשכול לאכול בכורה אותה נפשי: אבד חסיד מן־
הארץ וישר באדם אין כלם לדמים יארבו איש את־אחיהו
ג יצודו חרם: על־הרע כפים להיטיב השר שאל והשפט
ד בשלום והגדול דבר הות נפשו הוא ויעבתוה: טובם כחדק
ישר ממסוכה יום מצפיך פקדתך באה עתה תהיה מבוכתם:
ה אל־תאמינו ברע אל־תבטחו באלוף משכבת חיקך שמר
ו פתחי־פיך: כי־בן מנבל אב בת קמה באמה כלה בחמתה
ז איבי איש אנשי ביתו: ואני ביהוה אצפה אוחילה לאלהי
ח ישעי ישמעני אלהי: אל־תשמחי איבתי לי כי נפלתי קמתי
כי־אשב בחשך יהוה אור לי:

טו כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות:

יח מי־אל כמוך נשא עון ועבר על־
פשע לשארית נחלתו לא־החזיק לעד אפו כי־חפץ חסד
יט הוא: ישוב ירחמנו יכבש עונתינו ותשליך במצלות ים כל־
כ חטאתם: תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר־נשבעת
לאבתינו מימי קדם:

www.machonmeir.org.il ערוץ מאיר - הערוץ שלי ליהדות